

Publicatie jaar 1

ÉÉN JAAR STICHTING GRONDWERK: DIVERSITEIT ALS KANS

Inhoudsopgave

INTRODUCTIE:	
ÉÉN JAAR STICHTING GRONDWERK	3
DRIE STARTPROJECTEN	7
Een ander beslislandschap – wijkbedrijf Selwerd	9
Hoe kunnen we elkaar steunen, versterken en effectiever maken? – POP (Praten over Palestina)	12
Niet-gemiddeld communiceren –	
GRIPklas en basisschool De Pit	17
Ad hoc werken met kinderen	22
DIT GEBEURT ER ALS JE SAMEN BESLIST	23
Ons beslisgereedschap	24
Werkmaterialen: open space, en hoe gaat het?	26
Kennisdeling en netwerkopbouw	27
ORGANISATIE	29
OVER TIEN JAAR	32

INTRODUCTIE: ÉÉN JAAR STICHTING GRONDWERK

SAMEN BESLISSEN IN MAXIMALE DIVERSITEIT EN GELIJKWAARDIGHEID

Stichting Grondwerk vergroot, verdiept en versterkt het vermogen van groepen mensen om samen te beslissen over wat hen samen raakt. Ons doel: samen beslissen in maximale diversiteit en gelijkwaardigheid zo snel mogelijk gewoon maken.

Stel je voor...

...dat het normaal is om met een groep mensen samen te beslissen over de belangrijke vragen die je tegenkomt. Gelijkwaardig, met respect voor ieders inbreng, en in maximale diversiteit. Collectieve besluitvorming van onderop. Samen verkennen en samen beslissen voelt logisch zodra je het doet. De methodes om daarbij te helpen, zijn er. Als het aan ons ligt is ervaring met en kennis van die methodes over twee generaties even normaal als het krijgen van debat-les nu.

Om die werkelijkheid dichterbij te brengen, werkt stichting Grondwerk steeds aan drie zaken:

- * We helpen groepen mensen om samen beslissingen te nemen over voor hen belangrijke vragen. Op verzoek van henzelf, en met de inzet van inclusieve en democratische gespreksmethoden: ons 'beslisgereedschap.'
- * We delen de basiskennis over dat 'beslisgereedschap' met de deelnemers van onze projecten en met anderen die collectieve besluitvorming van onderop (willen gaan) beoefenen. Zo maken wij besluitvormingsmethoden beschikbaar, daar waar zij hard nodig zijn: midden in de samenleving.
- * We bouwen een netwerk waarbinnen (oud)deelnemers en andere samen-beslis-liefhebbers elkaar kunnen ondersteunen.

“Ik wil beter leren begrijpen hoe de ander ziet.”

Deelnemer 'een ander beslislandschap'

ÉÉN JAAR STICHTING GRONDWERK

Stichting Grondwerk bestaat nu een jaar. Aan de start van het jaar namen we ons voor om dit jaar drie zo uiteenlopend mogelijke projecten aan te gaan, een start te maken met het delen van basiskennis over ons 'beslisgereedschap' en een start te maken met het samen-beslisnetwerk.

Betrokkenheid kent verschillende vormen

Stichting Grondwerk wil er zijn voor alle 'soorten' burgers en bewoners - mits zij bereid zijn om met iedereen die bij een gezamenlijke vraag of probleem betrokken is of erdoor geraakt wordt, gelijkwaardig en open in gesprek te gaan.

Betrokkenheid verloopt niet langer automatisch via vertrouwde vormen als de bewonersorganisatie, het buurthuis of het verenigingsleven. Wij werken dus aan vragen vanuit zowel 'vertrouwde' vormen van betrokkenheid zoals bewonersinitiatieven of buurtcoöperaties, als van ad-hoc gemeenschappen die zich vormen rond vraagstukken of locaties (bijvoorbeeld de omwonenden van een plein, of burgers die samenwerken aan een maatschappelijk probleem). Voor ons hoort dat bij deze tijd. Dat mag wringen.

BASISPRINCIPES

STICHTING GRONDWERK

NIEMAND weet **ALLES**,
IEDEREEN weet
IETS BELANGRIJKS.

De WIJSHEID zit
in HET VERSCHIL.

SPREEK vanuit **ERVARING**,
LUISTER om te **BEGRIJPEN**,
ZOEK naar **PATRONEN**
en **INZICHTEN.**

WAT gebeurt is
HET ENIGE
dat kon gebeuren.

De MENSEN
die er **ZIJN**,
zijn de **JUISTE**
MENSEN.

(Het tweede principe is geïnspireerd op de gespreksregels van het Worldcafé;
de onderste twee hebben we geleerd van Open Space bijeenkomsten.)

**“Wat is er mis met ongemak?
Als je weet hoe ermee om te gaan is ongemak niet erg...”**

Deelnemer netwerkbijeenkomst

Problemen gezocht!

Wij geloven in problemen als een vliegwiel voor verandering: waar mensen de moeite nemen om het grondig oneens te zijn, is betrokkenheid. Zo begin je vurig, en bereik je mensen die zich anders misschien liever afzijdig houden.

Traditionele besluitvorming loopt steeds vaker vast, roept haar eigen weerstand op, en mist doorgaans de wijsheid van wie niet aan tafel zit. Veel groepen weten zich niet gehoord en de angst voor ‘de ander’ grijpt om zich heen. Maar we hebben elkaar nodig om de grote uitdagingen die er zijn het hoofd te bieden. Collectieve kracht en wijsheid schuilen in het vermogen van een groep om verschillen in ervaring, mening en perspectief te verkennen, te verwerken en te gebruiken. Een lastig probleem is volgens ons een perfect startpunt om daaraan te werken.

Stichting Grondwerk werkt op een heel concrete manier aan een wereld waarin iedereen meetelt en meedoet. We doen het praktisch, aan de hand van gemeenschappelijke vragen waar mensen tegenaan lopen. We doen het duurzaam, door de kennis over de methodes die we gebruiken met hen te delen. We doen het lokaal, in het gebied waar het speelt, met bijeenkomsten in buurthuizen, wijkcentra of scholen.

**“We moeten dit blijven doen.
Niet één keer, maar telkens weer...”**

Deelnemer ‘Hoe kunnen we elkaar steunen, versterken en effectiever maken’

Democratie leeft – in ieder van ons

Wanneer mensen met verschillende ervaringen, meningen en perspectieven samen tot oplossingen komen, verandert diversiteit van een probleem in rijkdom. Zo ontstaat een levendigere samenleving met meer creatief vermogen, betere plannen en beslissingen en bredere steun voor te nemen stappen. Eigenaarschap neemt toe en vervreemding neemt af wanneer besluiten ontstaan vanuit verbondenheid met de vraag en met elkaar. Je ervaart democratie als iets is dat leeft in jezelf, en tussen jezelf en de ander.

De methodes om samen te beslissen zijn er. Het is tijd om ze volop in de samenleving toe te passen. In dit eerste jaar hebben we daarmee een begin gemaakt. We hopen hier volgend jaar aan door te bouwen. Maar voor we dat doen, kijken we terug op dit startjaar.

Maryam Nur, Sylvia Dragtstra en Jantine Wijnja
december 2025

**“Hoe meer je de onderlinge verschillen uitdiept,
hoe gelijkwaardiger je wordt”**

Deelnemer ‘minder gemiddeld communiceren’

UITGANGSPUNTEN

SAMEN-BESLISPROJECTEN

We werken toe naar **HET BESTE PLAN** of **DE BESTE BESLISSING** voor **DEZE GROEP** voor **DIT MOMENT**.

GROEPEN of **PERSONEN** die **GERAAKT WORDEN** door **HET PLAN** of **DE BESLISSING**, **WORDEN UITGENODIGD** bij het proces.

AAN HET EINDE ligt er **EEN PLAN** of **BESLISSING** waarmee **DE BETROKKENEN AAN DE SLAG** kunnen en willen **GAAN**.

HET VERVOLG is **HELDER, HAALBAAR** en er is **ENERGIE VOOR**.

HET PLAN of **DE BESLISSING** wordt **GEDRAGEN** door de **BETROKKENEN**.

Als **HET PROCES SPAAK** is **GELOPEN**, **STOPPEN WE** wat ons betreft **NIET** voordat **DUIDELIJK** is **WAAROM**.

DRIE STARTPROJECTEN

In ons startjaar werkten we aan drie uiteenlopende vragen, om zo al doende te ontdekken hoe ons beoogde 'beslisgereedschap' uitpakte voor verschillende groepen en verschillende problemen.

“Het is spannend om iets te doen waarvan je niet weet hoe het afloopt.”

Deelnemer 'een ander beslislandschap'

We merkten dat wat groepen mensen nodig hebben om samen te kunnen beslissen, ontzettend kan verschillen. Het ene project had twee grote groepsbijeenkomsten nodig, plus een stevig gezamenlijk voortraject. Bij het andere konden we juist niet gezamenlijk starten: dat was iets om langzaam naar toe te werken. Het derde vereiste juist veel korte, kleine momenten - en helemaal geen grote bijeenkomst! Bij elk project geldt dat iedere bijeenkomst werd voorbereid met een doorsnede van de deelnemers, en dat na afloop van elke bijeenkomst samen met hen werd teruggekeken en nagedacht over vervolgstappen.

“Ik heb ontdekt dat ik kan luisteren.”

Deelnemer 'niet-gemiddeld communiceren'

Een ander beslislandschap – wijkbedrijf Selwerd

STARTVRAAG: Hoe zorgen we ervoor dat iedereen die hier meedoet zich gehoord, gezien en gewaardeerd voelt, ook als het gaat om beleid en besluitname?’

Met die vraag kwamen team en vrijwilligers van Wijkbedrijf Selwerd naar ons toe. Wijkbedrijf Selwerd is een plek van, voor en door bewoners van de gelijknamige Groningse wijk: hier ontmoeten buurtbewoners elkaar, wat hun achtergrond of financiële situatie ook is. Iedereen uit de wijk kan er werken, leren en meedoen. Maar passen de manieren waarop besluiten genomen worden bij de functie en het karakter ervan?

“Alles kan vastlopen als je elkaar niet kent.”

Deelnemer ‘een ander beslislandschap’

ONDERLIGGEND PROBLEEM: wantrouwen over en weer tussen team en vrijwilligers enerzijds en bestuur anderzijds. Wederzijds onbegrip over de krachten, verantwoordelijkheden en (on)mogelijkheden van een ieder.

WIE BENADERDE ONS: een delegatie van team en vrijwilligers van het Wijkbedrijf.

BETROKKEN PARTIJEN: vrijwilligers, team en bestuur van Wijkbedrijf Selwerd

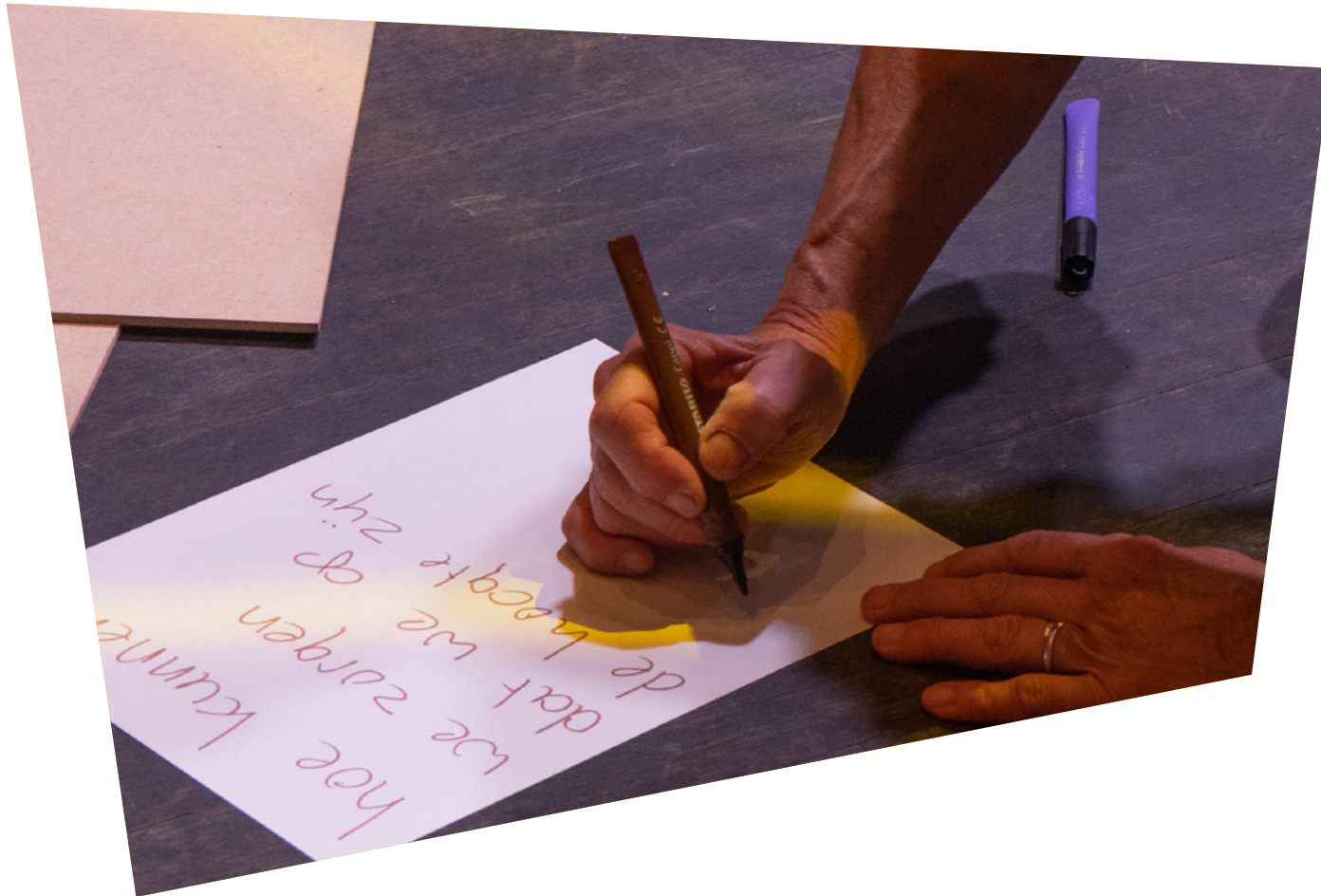
WAT WE HEBBEN GEDAAN: de vraag kwam vanuit team en vrijwilligers maar raakte het bestuur. Voordat we konden beginnen was het zaak om erachter te komen of het bestuur open stond voor een traject rond dit onderwerp. Dat bleek het geval, maar: in eerste instantie graag via ons, en niet via rechtstreeks contact met de vrijwilligers.

- * **Nulmeting, met team en vrijwilligers**
We brachten samen in kaart hoe team en vrijwilligers keken naar de aard van het Wijkbedrijf. Wat is de basis? Waar is het goed in en waarin juist klein, waar zit de passie en waar de allergie? Wat is het gevoel voor richting: wat zouden logische volgende stappen of ontwikkelkansen zijn?
- * **Inzoomen op het beslislandschap, met team en vrijwilligers**
Wat voor soort besluiten wordt het genomen en door wie? Wat loopt er goed en kan vooral zo blijven? Waar zit de pijn en waar loopt het scheef? Er werden een aantal pijnpunten en bijbehorende voorbeelden geïdentificeerd.
- * **Delen van het ontdekte met het bestuur**
Stichting Grondwerk ging langs bij het bestuur met een uitvoerig verslag van de eerste twee bijeenkomsten en met een verzoek van team en vrijwilligers om in gesprek te gaan: ‘willen jullie in contact met ons zijn?’ De terugkoppeling bood genoeg aanknopingspunten voor een gezamenlijke bijeenkomst.

“Er is hier veel rijkdom om op door te bouwen”

Deelnemer ‘een ander beslislandschap’

- * **Open Space voorbereiden met vrijwilligers, teamleden en bestuurslid**
Met een doorsnede van de betrokkenen bereiden we vervolgens een Open Space bijeenkomst voor om met zijn allen te werken aan een ander beslislandschap voor Wijkbedrijf Selwerd.

- * **Open Space: ‘Hoe kunnen we samen de beste beslissingen voor Wijkbedrijf Selwerd nemen, en zo goed mogelijk nadenken over de beste visie en richting? Welke manieren van overleggen en besluiten passen daarbij?’**
Ineens zat iedereen uren intensief naar elkaar te luisteren en van elkaar te leren. Het voelde logisch... Het was nog moeilijk om concreet te worden, maar het in contact komen met elkaars perspectief deed iedereen zichtbaar goed. ‘Kunnen we dit vaker doen?’
- * **Concretiseren van uitkomsten met doorsnede van vrijwilligers, team en bestuur**
In klein comité zijn op basis van de Open Space in twee vervolgbijeenkomsten een aantal concrete veranderingen vormgegeven. Die zijn voorgelegd aan vrijwilligers, team en bestuur, en door iedereen omarmd.

UITKOMSTEN:

- * Diverser bestuur: team, vrijwilligers en bestuur werven twee nieuwe bestuurders van een andere generatie en met andere culturele achtergrond dan het huidige bestuur. (Het huidige bestuur is vrij homogeen qua leeftijd en achtergrond, en daarmee geen weerspiegeling van het Wijkbedrijf).
- * Bij overleg met voor het Wijkbedrijf belangrijke organisaties, bijvoorbeeld de gemeente, gaat vanaf nu een vrijwilliger mee.
- * Het bestuur heeft helder op papier en website helder uiteengezet dat beleid en visie in principe door team en vrijwilligers vormgegeven worden. En dat het bestuur voornamelijk toetst of wat ontstaat binnen de juridische en financiële kaders valt.
- * Als er een onderwerp is dat vrijwilligers en/of team belangrijk vinden en waar een grote beslissing over moet worden genomen, dan organiseren zij een wijkbedrijf-breed ‘beraad’ over dit onderwerp waarbij het bestuur ook aanwezig is.
- * Deze punten zijn inmiddels onderdeel van het komende jaarplan en worden vanaf nu jaarlijks opnieuw bekeken en bijgesteld.

“Zolang er geen vergadersausje overheen zit, kunnen we best veel samen beslissen...”

Deelnemer ‘een ander beslislandschap’

ONTDEKT:

- * Mensen met nul ‘bestuurservaring’ voelden zich tot hun eigen verbazing heel senang met het samen bespreken over visie en richting van het Wijkbedrijf. Voor een aantal deelnemers was dit de eerste ervaring met een participatieve bijeenkomst.
- * Beginnen zonder gezamenlijke ontmoeting was hier nodig om naar meer wederzijds vertrouwen toe te werken.

VERSLAGEN:

VERSLAG NULMETING WIJKBEDRIJF SELWERD
VERSLAG OPEN SPACE WIJKBEDRIJF SELWERD

Hoe kunnen we elkaar steunen, versterken en effectiever maken? – POP (Praten over Palestina)

STARTVRAAG: Hoe kunnen wij als initiatieven en betrokkenen die zich actief bezighouden met Palestina elkaar steunen, versterken en effectiever maken?
... teneinde Groningers te mobiliseren, empoweren en informeren.
... teneinde te kiezen waar en hoe onze invloed uit te oefenen.

Met deze vraag kwamen de activisten, dominees, humanisten en andere betrokkenen van POP Groningen naar ons toe. Er zijn in Groningen meerdere groepen en mensen actief voor Palestina. Ieder op hun eigen manier en vaak met een eigen achterban. De stijl en aanpak verschilt. Samen sta je sterker, maar soms is het lastig elkaar te vinden. “Maar het is nodig dat wij zo effectief werken als we maar kunnen... En dat zal nog wel even nodig blijven” Of wij het onderlinge gesprek wilden begeleiden. Dat wilden we.

“Waar het in mijn eigen netwerk soms voelt alsof dit door een kleine groep wordt gedragen, was het voor mij juist helend om te ontdekken hoeveel mensen hetzelfde voelen als waar ik al jaren mee leef. De pijn en het verdriet binnen mijn gezin en gemeenschap krijgen vaak te weinig ruimte, en juist daarom was deze ervaring op werkgebied zo waardevol. Het heeft mij veel gebracht en mijn vertrouwen in de mensheid verdiept.

Ik vond het bijzonder om te ervaren hoe een onderwerp dat maatschappelijk als gevoelig wordt gezien, juist vraagt om niet stil te blijven. De echte gevoeligheid zit in het zwijgen. Het gaf mij hoop en kracht om te zien dat er zoveel mensen zijn die dit thema dragen en bespreekbaar maken.”

Maryam Nur, stichting Grondwerk

ONDERLIGGEND PROBLEEM: de verschillende initiatieven zetten zich in voor hetzelfde en Groningen is een relatief kleine stad. Verbinding maken is dus logisch. Maar de manieren van actief zijn liggen ver uit elkaar en de manier van de één is niet de manier van de ander. Er was naast de potentiële verbinding ook argwaan over en weer. Daarbij komen de verschillende initiatieven uit verschillende ‘werelden’ en weet de één vaak niet wat de ander doet.

“De veiligheid van de één is de drempel van de ander.”

Deelnemer tijdens een evaluatiegesprek

WIE BENADERDE ONS? POP - Praten over Palestina, een Gronings initiatief vanuit diverse gelederen die de dialoog rond Palestina op een open wijze gaande wil houden.

Betrokken groepen en personen: een breed scala aan initiatieven en individuen. Van bij het onderwerp betrokken artsen en psychiaters tot een mede-oprichter van Een Ander Joods

geluid. Studenten, opbouwwerkers, humanisten, hoogleraren - alles door elkaar. Het ging hierbij om lokale betrokkenen: Groningers die hierover in gesprek wilden gaan met stadgenoten.

WAT WE HEBBEN GEDAAN:

- * **Vorbereiding werkconferentie, met een doorsnede van alle betrokkenen**
We ontwikkelden samen met initiatieven en betrokkenen een werkconferentie rond de startvraag (die we ook samen hebben geformuleerd). De voorbereiding omvatte meerdere bijeenkomsten in kleiner gezelschap, met een maximaal diverse doorsnede aan betrokkenen van verschillende initiatieven. Dat was nodig om te ontdekken waar wantrouwen en zat en wat nodig of helpend was om elkaar te vertrouwen.
- * **Werkconferentie in Open Space, met alle initiatieven samen**
Deze werkconferentie vond plaats in de grote zaal van Groninger Forum, de ‘huiskamer van Groningen,’ en was openbaar: iedereen die mee wilde doen of denken was welkom. Circa 75 deelnemers dachten met elkaar mee tijdens deze werkconferentie, en maakten aan het begin van de avond zelf de agenda. De conferentie was een echt gesamtwerk: de één tolkte, de ander registreerde de aanmeldingen, weer een ander kookte soep.
- * **Vervolgssessie om door te bouwen op resultaten**
Bij de Open Space ontstond veel, en een deel van de mensen vond elkaar en werkte zelf samen verder. Niks meer aan doen (van ons uit dan)! Met de voorbereidingsgroep en ‘nieuwe aanwas’ keken we naar ideeën die besproken waren tijdens de Open Space en die nog een concretiseringsslag nodig hadden over de verschillende initiatieven heen. Hiervoor organiseerden we een vervolgssessie met drie parallelle werksessies, een plenair deel, en tijd om samen informeel uit te wisselen.

“Ik dacht altijd: in het Noorden gebeurt niks op dit vlak. Nu zie ik hoeveel mensen hier werkelijk mee bezig zijn...”

Deelnemer ‘Hoe kunnen we elkaar steunen, versterken en effectiever maken’

UITKOMSTEN:

- * **Gronings Rode Lijn protest**
Het idee voor het eerste Groningse Rode Lijn hing al in de lucht, maar kreeg tijdens de Open Space extra momentum.
- * **Meer communicatie tussen initiatieven onderling en tussen initiatieven en samenleving**
Veel lokale initiatieven werken langs elkaar heen, zo worden er veel kleine versnipperde acties georganiseerd of vinden soms acties tegelijkertijd plaats op verschillende plekken uit verschillende ‘kokers’. Op dit moment wordt een website ontwikkeld met een kalender met heldere kaders wat betreft de inhoud, daaraan gekoppeld een nieuwsbrief, waarop de verschillende initiatieven zelf hun eigen inhoud kunnen toevoegen. Ontwikkeld door studenten en de oudste ‘80+ activisten’ samen.

“Ik had een gesprek met jonge mensen over hun Palestinaprotest tijdens een demonstratie met een ander thema. Ik zie beter wat hun beweegt om dit te doen.”

Deelnemer ‘Hoe kunnen we elkaar steunen, versterken en effectiever maken’

- * **Community & Care**
‘Hoe maken we op een vruchtbare manier ruimte voor onze eigen gevoelens (woede, angst, schuld, verdriet) in ons activisme? Hoe gaan we om met verschillen in de beweging? En welke vormen van gemeenschapsvorming en zorg kunnen helpen om het vol te houden?’ Activisme heeft zijn uitdagingen, van onverwerkte rouw of burnout tot infighting. Tijdens de Open Space ontstond een groep met o.a. een diaconaal opbouwwerker en een theaterproducent die ruimte voor verwerking en verbinding wil maken middels gesprek en ritueel. Zij gebruikten de vervolgbijeenkomst om hier een begin mee te maken en hebben hun eerste (rituele) bijeenkomsten gepland.
- * **Mensen weten elkaar beter te vinden**
Wanneer er een gemeenteraad sessie is over een aanverwant onderwerp of hulp nodig is, geven mensen aan elkaar beter te kunnen vinden over de verschillende initiatieven heen - en dit ook te doen.

“Ik heb ontdekt dat het mogen weggaan bij een gesprek als je niet mee kan bijdragen of kan leren, vrijheid en verdieping geeft.”

Deelnemer ‘Hoe kunnen we elkaar steunen, versterken en effectiever maken’

ONTDEKT:

- * Bij dit project speelde onbekendheid en andere perspectieven over en weer een rol. Het was belangrijk om vanaf het begin mensen met elkaar in verbinding te brengen, vaker bij elkaar te komen en het programma samen te ontwikkelen. Zo vonden we de beste oplossingen voor deze groep en dit moment.
- * De behoefte aan meer (zelf)zorg en ruimte voor rouw werd een betekenisvol element in dit project, een behoefte die geen van de betrokkenen op voorhand had gezien of benoemd. Bij een andere gespreksvorm dan Open Space, was dit waarschijnlijk onder de radar gebleven omdat niemand het van te voren op de agenda zou hebben gezet.

“Ondanks de gevoeligheid van het onderwerp, was er ruimte om écht te luisteren, elkaar te horen en vanuit verschillende niveaus iets goeds te willen bijdragen.”

Betrokkene ‘Hoe kunnen we elkaar steunen, versterken en effectiever maken’

VERSLAGEN:

VERSLAG OPEN SPACE

VERSLAG VERVOLGBIJEENKOMST

Niet-gemiddeld communiceren GRIPklas en basisschool De Pit

STARTVRAAG: ‘Kunnen jullie meervoudig communicatief beperkte kinderen en meer gemiddeld communicerende kinderen ondersteunen in het samen beslissen over hun speelomgeving?’

Al onze projecten moeten raken aan diversiteit in de breedste zin des woords, besloten we toen we begonnen met stichting Grondwerk. Na oprichting kregen we een al snel een vraag van de moeder van een kind met een communicatief meervoudige beperking: ‘Ik heb een uitdaging op diversiteitsgebied voor jullie...’ Konden we haar dochter en diens klasgenoten van de GRIPklas helpen om samen met leerlingen van basisschool De Pit die ‘meer gemiddeld’ communiceren, te beslissen over hun speelomgeving?

Dat wilden we graag - al wisten we nog niet hoe. Want hoe doe je dat: samen beslissen als de één niet kan praten, de ander niet kan bewegen en de derde niet gewend is om daar rekening mee te houden?

“Eigenlijk gaat alles wat we hier doen over: hoe maak je vanuit minderheidspositie contact met een wereld die daar niet op klaar is?”

Deelnemer ‘minder gemiddeld communiceren’

ONDERLIGGEND PROBLEEM: Elkaar zien, met elkaar in contact komen, vraagt aandacht en tijd. Maar de volwassenen om deze kinderen heen staan onder druk. Zowel De Pit als de GRIPklas kenden in de periode dat wij betrokken waren een fors aantal personeelswisselingen. De Pit moest zich richten op het voldoen aan de eisen van de onderwijsinspectie, de ouders van de kinderen in de GRIPklas leveren intensieve zorg die steeds het maximale van ze vraagt en ook daar waren in de begeleiding veel wisselingen. De rust om de kinderen de ruimte te geven om samen te spelen of te overleggen, was maar moeilijk te vinden. De directe aanleiding voor onze komst was de invulling van een nieuw aan te leggen speeltuin. Betrokken ouders hadden hier budget voor geregeld. Maar helemaal aan het begin, tijdens onze nulmeting bleek dat plan onmogelijk te zijn.

WIE BENADERDE ONS? Wij werden benaderd door een ouder van een kind uit de GRIPklas, een ouder van een leerling van De Pit en een docente van De Pit.

WIE WAREN BETROKKEN? De kinderen en begeleiders van Gripklas; de kinderen en enkele docenten van De Pit; iemand van de ouderraad, directie van De Pit; een ergotherapeute; twee kunstenaars.

“Het gaat er niet om dat je deze kinderen moet leren praten, maar dat je zelf moet leren om te luisteren naar wat ze al zeggen.”

Deelnemer ‘minder gemiddeld communiceren’

DIT HEBBEN WE GEDAAN:

Waar de aanleiding zat in het ontwikkelen van een plan voor een speeltuin, bleek de oplossing te zitten in het toewerken naar mobiele speelkubussen. En waar we uit waren gegaan van enkele grote gezamenlijke sessie, bleken veel korte kleine veel beter te werken. De ouder die ons betrok had gelijk: ook dit is werken met diversiteit. Wij vragen anderen buiten hun comfortzone te gaan in onze projecten, en moesten dat hier zelf ook doen.

* Nulmeting met betrokken volwassenen

Omdat het bij aanvang ging om over een speeltuin op het schoolplein, bedacht door niet-gemiddeld en gemiddeld communicerende kinderen samen, startten we met het in kaart brengen van de kaders en beperkingen rond een speeltuin. Hierbij waren de initiërende ouders betrokken, maar ook de subsidieverstrekker, een bouwer van speeltoestellen, de schooldirecteur, en de ergotherapeut van de GRIPklas. Tijdens de sessie bleek dat de speeltuin niet door kon gaan. Na een omschakelen werd besloten om door te gaan en toe te werken naar mobiele speelelementen.

* Hoe ziet een gelijkwaardig speelveld er in dit geval uit? Met betrokken volwassenen en een kunstenaar

Bij samen beslissen hoort doorlopend zoeken naar een gelijk speelveld tussen ongelijke spelers. Geen van onze prachtige ‘beslisgereedschappen’ was geschikt voor deze groep! Hoe dan wel? Een middag lang wisselden we uit met ouders, begeleiders en een ergotherapeut over verschillende uitingsvormen en communicatienoden. We leerden de pictogrammen kennen die gebruikt wordt op spraakcomputers en we leerden van de ontdekkingen die ouders gedaan hadden over de communicatiebehoeften van hun kinderen - zoals de nood tot het kunnen uiten van onvrede. We nodigden zorgkunstenaar Sandra Schouten voor deze sessie uit als gastbijdrager. Haar kundige en open blik hielp iedereen om los te denken, en ze bracht veel bijzondere voorbeelden en denkrichtingen in.

* Experimenten met samen spelen en samen beslissen

Eén van de uitkomsten van de tweede sessie was dat vaker kort samen spelen en samen beslissen over het spelen, veel zinvoller was dan één of twee lange sessies. Leren naar elkaar te kijken en te ‘luisteren’ is gebaat bij routineuze oefeningen. Bovendien slaat een deel van de kinderen vaak dicht van grote, nieuwe groepen. Daarom is er een tijdlang om de week een kwartier lang samen gespeeld, waarbij de kinderen steeds samen dienden te besluiten wat zij wilden doen en hoe. Ergotherapiestudenten dachten mee.

UITKOMSTEN:

* ‘Samen spelen kit.’

Een kit waarmee kinderen makkelijk onderling kunnen aangeven hoe ze ergens tegenover staan. Van grofmazig naar fijnmazig. De kit bestaat uit een drietal yogamatten (groen voor Leuk, rood voor Niet Leuk, blauw voor Weet Niet); een zestal praatknoppen (grote drukknoppen met veel voorkomende motivaties en/of wensen: ‘saai!!!’ ‘moeilijk...’ ‘nog een keer!!’); en een samenspeelblad met beeldtaal over samen spelen (‘wil ik niet’ ‘alleen,’ samen, ‘erin,’ ‘eruit,’ etcetera). Hiervoor werkten wij met iconen van de spraakcomputers van de GRIPklas plus onderschriften. Deze kit is op school in gebruik.

* De eerste speelkubus

Op basis van de voorkeuren en keuzes tijdens samenspeelmomenten vroegen wij kunstenaar Henry Alles om mee te spelen, ouders te bevragen, een aansluitend een eerste speelkubus te ontwerpen. Doel: een mobiel speelelement met open einde, gericht op gelijkwaardig samen spelen en samen beslissen over wat en hoe te spelen. Het in gebruik nemen van die kubus was een bijzonder moment: één van de zeer autistische kinderen van de GRIPklas ging voor zijn doen zeer langdurig in interactie met leeftijdsgenoten van De Pit.

* Oproep: Ontwerp een kubus-oproep: wat zou je samen spelen zonder praten?

In overleg met de ouders werd besloten dat zij het door hen georganiseerde budget, dat oorspronkelijk was bedoeld om de speeltuin te ontwerpen, in wilden zetten voor de ontwikkeling van nog twee speelkubussen. Kubussen die waar dan ook gebruikt kunnen worden, en die zo zijn ontwikkeld dat ze letterlijk bijdragen aan een gelijk speelveld tussen niet gemiddeld en meer gemiddeld communicerende kinderen. Stichting Grondwerk en GRIPklas maakten een briefing en een informatiepakket, en zetten de oproep uit.

* In ontwikkeling: twee volgende speelkubussen.

Twee naar aanleiding van de oproep ontstane ontwerpen van Vita van der Leijke en Merlijn Huizinga worden op dit moment gerealiseerd. Deze uitkomst had niemand aan het begin kunnen voorzien: ze ontstond gaandeweg. Door vertraging, en door vaak kort samen te zijn.

“Wat mij diep raakt, is hoe ver iemand bereid is te gaan om haar kind een plek te geven waar het zich veilig en thuis voelt. Tegelijk creëert deze moeder ruimte voor verbinding tussen kinderen met en zonder beperking, waardoor er begrip, ontmoeting en menselijkheid ontstaat. Ondanks tegenslagen en het gebrek aan begrip vanuit grotere systemen, blijft zij staan.”

Maryam Nur, stichting Grondwerk

ONTDEKT:

- * **Kunstenaars als gastbijdragers om het denken op te rekken**
In dit hele project is de gastbijdrage van kunstenaars belangrijk geweest om het denken op te rekken en uit te dagen... Sandra Schouten hielp ons om goed te kijken naar wat zou helpen om tot een gelijkwaardige uitwisseling te komen. Henry Alles zette alle beperkingen letterlijk opzij en maakte de eerste kubus.
- * **De waarde van de nulmeting**
Aan het begin van elk project doen we een nulmeting. Daarbij kijken we ook naar de 'beslisruimte': welke wettelijke kaders en verantwoordelijkheden zijn er bijvoorbeeld? Zonder deze nulmeting was er misschien wel een heel speeltuinplan ontwikkeld, om aan het einde te ontdekken dat deze niet aangelegd kon worden. Alle aanwezigen schrokken ervan. Deze ervaring heeft ons doen besluiten om naast de gespreksmethoden ook de nulmeting over te dragen en onderdeel te maken van onze 'gereedschapskist.'
- * **Wie betrokken is, wordt snel overvraagd**
We ontdekten tijdens dit jaar en in dit project een leitmotiv: wie betrokken is, wordt vaak overvraagd. Daarmee ligt burnout op de loer. Mensen zijn kwetsbaar en projecten ook. Hoe kunnen we betrokkenheid breder delen?
- * **Het belang van het kunnen uiten van onvrede.**
De mogelijkheid tot het uiten van onvrede bleek belangrijk: 'verzet is ook een vorm van emancipatie.' Een ouder vertelde daarover: "Mijn dochter ging regelmatig bijten en slaan, gewoon omdat ze geen manier had om aan te geven wat ze niet wilde... 'Dat vind ik niet leuk' kunnen zeggen heeft zoveel aanvallen voorkomen." Verzet bleek ook tijdens ons traject populair: al tijdens het startwoordje bij het eerste samenspeelmoment werd er veelvuldig op de 'saai!!!'-knop gestampt door één van de kinderen.

“Ik heb een dorp nodig, want ik kan het niet alleen. Maar die anderen in het dorp hebben mij niet nodig. Die kunnen het wel alleen. Er zit een asymmetrische machtsrelatie in.”

Deelnemer 'minder gemiddeld communiceren.'

VERSLAGEN:

VERSLAG SPEELMOMENT

VERSLAG OPLEVERING EERSTE KUBUS

Ad hoc: werken met kinderen

In ons startjaar hebben we ad hoc kinderen ondersteund. Voor ons een kans om uit te zoeken hoe ons beslisgereedschap werkt voor kinderen.

Gesprek op voeten met groep zeven

We deden een gesprek op voeten met groep zeven. Op verzoek van de docent omdat er spanning zat in de klas. Een gesprek op voeten is een lopend groepsgesprek waarbij gaandeweg de polariteiten rond een onderwerp duidelijker worden, terwijl tegelijkertijd de persoonlijke overtuigingen wat losser rond de persoon gaan hangen. We debatteerden over hun eigen stelling: “er bestaat in Nederland nu discriminatie.”

Ze beginnen voorzichtig, worden gaandeweg uitdagender. Het kind dat eerst het probleem niet zo ziet, vertelt halverwege hoe naar het is om ‘dikke bolle’ genoemd te worden: “Is dat soms wel oké?” Het gaat over hoe maakbaar een samenleving is en wat nou eigenlijk de aard van mensen is. Ze nuanceren elkaar, stellen bij. Er komt lucht in. Vanaf hoe oud zou dit goed zijn om te doen, vragen we ter afscheid. Hoeven ze niet over na te denken: “vanaf groep drie.”

“Ik vond het echt heel fijn om dit te doen. Want ik wordt ook vaak uitgescholden. Nu konden we het er eerlijk over hebben.”

Deelnemer ‘gesprek op voeten’

Samen de leerlingenraad bedenken

Vanwege één van onze projecten komen we regelmatig op een basisschool. Willen we de leerlingen helpen met het ontwikkelen van hun eigen leerlingenraad? Natuurlijk. Dus gaan we in een aantal korte sessies aan de slag met kinderen van groep 3 t/m 8. Samen spreken ze af hoe ze tot beslissingen willen komen. Welke rollen ze nodig vinden, hoe vaak die moeten rouleren. De check-in met onze glitterbal als ‘talking piece’ is favoriet, als wij vergeten die mee te nemen doen ze het zelf wel: “Hoezo is die bal niet mee? Nou, dan gebruiken we mijn knuffel wel...” Het jongste duo, uit groep 3, houdt zich meestal behoorlijk rustig. Maar als de vraag is wie tot de volgende vakantie gespreksleider wil zijn, gaan twee kleine handjes omhoog. Zij willen wel. Maar dan samen.

DIT GEBEURT ER ALS JE SAMEN BESLIST

Gedeeld eigenaarschap

Samen beslissen vereist dat iedereen die geraakt wordt door wat er speelt, mee kan doen. Dat is niet altijd makkelijk of ‘leuk’. Het zorgt wel voor meer vertrouwen en betrokkenheid, wederzijds begrip, en uiteindelijk voor een levendige, daadwerkelijk samen gedragen democratie.

Voorbij de (schijn)tegenstellingen

Samen beslissen is een goed startpunt voor een gesprek over (ogenschijnlijke) tegenstellingen heen. Ook wie zich normaliter liever afzijdig houdt, sluit nu vaker aan: er staat iets op het spel dat belangrijk is voor hem, hen of haar.

Samen ben je slimmer

‘Denken vindt ook, en misschien wel vooral, plaats in de ruimte tussen individuen.’ Wat je samen bedenkt, had zonder de ontmoeting niet kunnen ontstaan.

De wijsheid van de minderheid

We gebruiken ‘beslisgereedschap’ dat erop gericht is om te werken met diversiteit als grondstof en met de wijsheid van de minderheid. Deze manier van werken vraagt iets van iedereen: een doorlopend samen zoeken naar en werken aan ‘een gelijkwaardig speelveld tussen ongelijke spelers.’

“Ik wil niet dat we gaan stemmen, want wie meer vrienden heeft wint sowieso.”

6-jarige deelnemer bij het opzetten van de leerlingenraad

De best mogelijke beslissing op dit moment voor deze groep

Als een beslissing na een zorgvuldig proces is genomen door de personen die erdoor geraakt worden, ligt er een weloverwogen keuze. Die keuze is een reflectie van waar deze groep op dat moment staat, en is ook acceptabel voor wie het zelf liever anders had gezien. Er is draagvlak, en de knoop is doorgehakt door de betrokkenen zelf.

“Je bent je pas bewust van je witte privileges, als je die niet meer hebt.”

Deelnemer ‘Hoe kunnen we elkaar steunen, versterken en effectiever maken’

Ons Beslisgereedschap

Samen beslissen over wat ons samen raakt, voelt logisch zodra je het doet. Toch is het vaak moeilijk om ermee te beginnen. Er zijn methodes – gereedschappen zo je wilt – die kunnen helpen. Dit zijn de methodes die stichting Grondwerk het meest en liefst gebruikt.

OPEN SPACE – EEN OEFENING IN ZELFORGANISATIE

Open Space-bijeenkomsten zijn de ruggengraat van Stichting Grondwerk. Elke Open Space-bijeenkomst is een oefening in collectieve zelforganisatie voor groepen van 7 tot 1000 deelnemers. Zelf zijn we vertrouwd met Open Spaces tot circa 150 deelnemers. Bij een Open Space is er geen van tevoren vastgestelde agenda: het programma wordt ter plekke door deelnemers zelf ontwikkeld en uitgevoerd aan de hand van een open, heldere en voor hen belangrijke startvraag. Vier principes en één wet ondersteunen een open houding gedurende de bijeenkomst. Het ongedwongen karakter, waarbij iedereen zich tussen verschillende sessies door beweegt, is één van de kenmerken van een Open Space. De ervaringen, inzichten, en het verantwoordelijkheidsgevoel van de deelnemers zijn de motor van de bijeenkomst.

“Ik heb iets ontdekt door de vorm van de avond. Namelijk dat door jullie visie op gesprek, en dat goed uit te leggen, er andere gesprekken ontstaan. Meer openheid en bereidheid om te luisteren naar elkaar.”

Deelnemer ‘Hoe kunnen we elkaar steunen, versterken en effectiever maken’

WORLD CAFÉ – AL LUISTEREND PATRONEN ONTDEKKEN

Een World Café is een laagdrempelige manier om een groep vreemden te transformeren in een levend netwerk, opgebouwd rond een voor hen belangrijke vraag. Een World Café legt de nadruk op het naar elkaar luisteren en richt de aandacht op het vinden van patronen en inzichten. Gedurende drie gespreksrondes in steeds andere samenstellingen, met vragen die op elkaar doorbouwen, gaat de aanwezige kennis door de groep op reis. Uitgangspunt is dat mensen de wijsheid en creativiteit om de ingewikkeldste uitdagingen aan te gaan al in zich hebben, en elkaar kunnen helpen bij het naar boven halen en bewust worden daarvan. Net als bij een Open Space bestaat ook bij een World Café de laatste fase uit het samen maken van een synthese van de belangrijkste ontdekkingen en de betekenis daarvan voor het handelen in de komende tijd.

DEEP DEMOCRACY – CONFLICT ALS WAARDE

Deep Democracy is een zienswijze en methode die inclusieve besluitvorming ondersteunt. Ze helpt bij het aangaan van conflicten, en bij het uiteindelijk vinden van soms heel onverwachte uitwegen. De methode versterkt de mogelijkheid van een groep om de waarde te zien van en te werken met de tegenstem, de onderstroom, en de botsing. Deep Democracy geeft speciale aandacht aan het (zelf)sabotagedrag dat binnen groepen vaak optreedt. Wanneer de ideeën die ingaan tegen het meerderheidsstandpunt geen ruimte krijgen, gaat het wringen. Deep Democracy helpt door op zo’n moment de spanning niet te ontwijken, maar juist op te zoeken en zicht te krijgen op waar het pijnpunt precies zit.

“Wel wennen zonder tafel in het midden...”

Deelnemer ‘een ander beslislandschap’

VANAF 2026: NULMETING

Een nulmeting is het moment waarop je samen met een zo divers mogelijke doorsnede van de deelnemers kijkt naar de vraag en de context van de vraag. Daar hoort bij: kijken naar wat er aan de huidige situatie vooraf is gegaan, inzoomen op de beslisruimte (waar kan en mag deze groep over beslissen, waarover wordt elders besloten, wat ligt al vast?), en in kaart brengen wie er betrokken is bij deze vraag. Wat hebben deze mensen of groepen nodig om vrijuit te kunnen spreken?

Om samen maatwerk uit te kunnen stippelen is een nulmeting onmisbaar. Daarom voegen we deze toe aan de ‘gereedschapskist.’ Het is een mooie manier om het netwerk te helpen om de gevoeligheid te ontwikkelen die nodig is om maatwerk te kunnen leveren.

Lees meer over dit beslisgereedschap en de herkomst ervan:

ONS BESLISGEREEDSCHAP

Werkmaterialen: open space, en hoe gaat het?

In ons startjaar maakten wij een set werkmaterialen voor iedereen die zelf een Open Space bijeenkomst wil organiseren. Deze set omvat een boekje, posters en formulieren. En we maakten een set materialen die wie zelf bijeenkomsten organiseert helpen om tijdens bijeenkomsten en projecten de vinger aan de pols te houden bij deelnemers: wat hebben zij ervaren? Wat gaf energie, wat misten ze, en wat hebben ze ontdekt? Al onze materialen staan als gratis downloadbare printbestanden op onze website.

Bekijk en gebruik de werkmaterialen [VIA DEZE LINK](#).

Kennisdeling en netwerkopbouw

DIT JAAR ONTWIKKELDEN WE DE OPEN SPACE TRAINING, GECOMBINEERD MET NULMETING

‘Over wat je af moet geven als iedereen gelijk –
je rol, je rang, je controle, je aangeleerde rituelen.
Over wat je ervoor terugkrijgt –
maximale diverse mensenwaaiers, ideeën zijn van iedereen.
Creatieve denkkracht, tijd en aandacht en geduld
Open Space’

uit het verslag van Sylvia Dragtstra

Dit jaar ontwikkelden we onze tweedaagse Open Space training en gaven die voor het eerst aan een groep van elf deelnemers. Omdat samen beslissen pas gewoon wordt als steeds meer mensen het zelf gaan doen! De training was zeer hands-on: samen oefenen aan de hand van eigen vragen en voorbeelden. De sfeer was geweldig, en het allerbelangrijkste: de eerste Open Space bijeenkomsten van deelnemers zijn inmiddels gepland.

“Ik heb ontdekt dat mijn torenhoge verwachtingen van Open Space zijn uitgekomen. Daarnaast zou ik heel graag meer weten over verschillende verwante methodes die genoemd werden, die geschikt zijn voor weer andere (bijvoorbeeld minder veilige) contexten dan die waarvoor een Open Space goed past (Deep Democracy, World Café).”

Deelnemer eerste Open Space training

Lees het verslag hier: [OPEN SPACE TRAINING](#).

EERSTE JAARLIJKSE GRONDWERK BIJEENKOMST: MINI-OPEN SPACE EN MAALTIJD

In dit startjaar was de doorlopende zoektocht naar gelijkwaardigheid een thema. Die zoektocht zag er per project anders uit, en ging nergens perfect. Gelijkwaardigheid kost tijd, en het is vaak moeilijk om die tijd er ook echt voor te nemen - zelfs als iedereen het graag wil...

Bij onze netwerkbijeenkomst-en-eerste-verjaardag was het thema daarom:

“Hoe kunnen wij-die-hier-nu-zijn onze eigen en andermans bijeenkomsten gebruiken om elkaar over alle verschillen heen beter te begrijpen? Wat kunnen we daarin vandaag van elkaar leren?”

Samen zochten we naar mogelijkheden voor bijeenkomsten die we zelf organiseren en naar interventies die we uit zouden kunnen voeren op het moment dat we als deelnemers bij een bijeenkomst zijn...

“Iemand vertelt dat ze op basis van de uitnodiging eigenlijk niet zo goed wist wat ze moest verwachten van de middag, maar dat ze heel positief verrast was en blij dat ze dit had meegemaakt. Ik zie anderen knikken.”

uit het verslag van Ruth Ruijgers

Lees het verslag hier: **WE ZIJN HIER NIET ZOMAAR**

ONTDEKT:

- * Het raakte ons om te merken hoe gemotiveerd iedereen is om aan de slag te gaan - het was een feest om mee te mogen maken. Sommigen hadden de datum van hun eerste bijeenkomst al gepland. Dit is wat we hoopten, maar het was heel fijn dat het ook zo was!
- * De meeste mensen hadden Open Space pas hadden leren kennen tijdens ‘hun’ project. En tijdens de mini-open space sloten mensen aan die daarna aan ons vroegen: wat een mooie manier van werken, kunnen jullie dit ons ook leren? De verandering op gang brengen door mensen kennis te laten maken met een andere manier van samenkomen, werkt...

“Ik hoor achteraf iemand zeggen hoe bijzonder het was om met vreemdelingen (dat wil zeggen, mensen die je voor vandaag nog niet kende) meteen het diepe in te gaan, om zo snel over wezenlijke onderwerpen te praten en hoe vertrouwd dat eigenlijk was. Dat gevoel delen meer mensen. De waardering voor het gesprek, voor het openstellen. Je kon inderdaad echt zien dat er nagedacht werd in al die gesprekken, alsof iedereen wist: we zijn hier niet om zomaar iets te zeggen, we zijn hier om te praten, om de tijd te nemen en na te gaan hoe het voor ons zit, om intentioneel samen te komen.”

uit het verslag van Ruth Ruijgers

ORGANISATIE

TEAM

Maryam Nur, oprichter, gespreksbegeleider

Maryam Nur helpt mensen hun weg te vinden in onze maatschappij. Als projectmedewerker bij Kansrijk Groningen ondersteunt ze gezinnen en alleenstaanden die leven in armoede, in het nemen van regie over hun leven en problemen. Daarnaast ondersteunt zij mensen met een immigratie-achtergrond. In alles wat ze doet stimuleert ze zelfredzaamheid, eigen regie en het vergroten van eigen netwerken.

Jantine Wijnja, oprichter, gespreksbegeleider

Jantine Wijnja is kunstenaar en gespreksbegeleider. Als kunstenaar bevraagt ze de mensen die ze tegenkomt over hun blik op hun leven. Als gespreksbegeleider ondersteunt ze co-creatieprocessen, waarbij ze zich toelegt op samen beslissen.

Sylvia Dragtstra, communicatiestrategie, verhaal vertellen en netwerkopbouw

Sylvia Dragtstra is dichtster, schrijfdocent en communicatiestrateg. Als dichtster beschouwt ze de relaties tussen mens, omgeving, dier en object en haar eigen verhouding daartoe. Als schrijfdocent stimuleert ze studenten om hun verbeelding op te rekken.

Minze De Boer, administratie

Minze de Boer is een ervaren controller en al tien jaar in deze rol werkzaam aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij ondersteunt stichting Grondwerk bij de financiële administratie. In zijn vrije tijd vind je hem op het korfbalveld, tijdens een hardlooptochtje of op avontuur met zijn jonge gezin in de daktent.

RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het bestuur en het team en adviseert hen. Ze houdt onder andere toezicht op het beleid en de strategie van stichting en bestuur, het naleven van wet- en regelgeving en het voldoen aan de eisen van financiële verslaggeving.

Noortje Kessels, voorzitter, in 2025 ook vertrouwenscontactpersoon

Geestelijk verzorger in de ouderenzorg; initiator van o.a. het Groot Letterfestival en het Vergezichtsfestival.

Frans Kerver, Vicevoorzitter

Durfal, wegbereider, initiatiefnemer Tuin in de Stad en ontvanger van het eerste Nederlandse basisinkomen.

Karin Thomas, lid

Econometrist en duurzaamheidsadviseur, oprichter van LOV meals.

Firoez Azarhoosh, lid

Consultant en maatschappelijk ondernemer. Mede-initiator van stichting Meevaart en kwartiermaker van het programma Weg met Armoede bij stichting Samen Vooruit.

RAAD VAN ADVIES

Henry Alles, do-it-yourself-together-kunstenaar

Fleur Bakker, CEO en oprichter Refugee Company

Casper Bodewitz, IT-specialist en -architect

Doris Gottlieb, Open Space en Genuine Contact consultant, docent en mentor

Pepik Henneman, transitiebegeleider en eigenaar Meneer de Leeuw

Heba Mshalah, gezinsbegeleider interculturele maatschappelijke zorg,

literatuurwetenschapper en edelsmid

Richtje Reinsma, kunstenaar

Barbara Stok, striptekenaar en filosoof

SAMENWERKERS

De samenmakerij, Maartje ter Veen

Vormgeving, werkmaterialen en meer. 'Samen aan de slag, samen maken voor een toekomstbestendige samenleving. Wij werken altijd met diverse stemmen en groepen voor een beter nu en straks.'

VERSLAGLEGGERSPOOL

Met deze schrijvers, dichters en fotografen maken we verslagen van onze bijeenkomsten om zichtbaar te maken hoe samen beslissen eruit kan zien en wat het met zich meebrengt om het te doen.

FOTOGRAFIE

Lisa Jasperina Bommerson

Nienke Maat

Vanessa Miteva

Jedidja Smalbil

TEKST

Sylvia Dragtstra

Michael ter Maat

Ruth Ruijgers

.... OVER TIEN JAAR....

Samen beslissen over wat ons samen raakt, is over tien jaar het nieuwe normaal. Gedragen beslissingen die worden gemaakt in samenspraak tussen hen die door de beslissing worden geraakt, zijn niet meer de uitzondering: het is gewoon geworden. Kennis over werkvormen en methodes ('beslisgereedschap') die daarbij helpen is even gewoon als debatten nu.

Mensen zijn eraan gewend gelijkwaardig gesprekspartner te zijn - van elkaar, en van systeempartijen. Zij zijn daardoor ook geneigd deze gelijkwaardigheid uit te dragen én op te eisen. De zienswijze waarin diversiteit wordt ervaren en wordt aangeboord als rijkdom, floreert.

Dit is de werkelijkheid waar stichting Grondwerk aan wil bijdragen.

We zijn blij met de start die we dit jaar mochten maken en de projecten waar we aan bij mochten dragen. Voor wat we leerden van deelnemers en betrokkenen, voor de steun die we kregen en het enthousiasme dat we ontmoetten.

We kijken reikhalzend vooruit naar wat we, hopelijk met jou, de komende jaren in beweging kunnen gaan zetten. Het is tijd om samen te bouwen en samen te beslissen in maximale diversiteit en gelijkheid.

DOE JE MEE?

Maryam Nur, Jantine Wijnja en Sylvia Dragtstra, december 2025.

COLOFON

Tekst Jantine Wijnja, Sylvia Dragtstra en Maryam Nur
Fotografie Vanesa Miteva, Jedidja Smalbil, Lisa Jasperina Bommerson, Nienke Maat
Vormgeving de samenmakerij

Stichting GRONDWERK, 2025

VRAGEN?

Neem contact op met hallo@stichtinggrondwerk.nl

mede mogelijk gemaakt door het Postcode Loterij Buurtfonds, Porticus en het VSBfonds

NIEMAND
weet alles,
IEDEREEN
weet iets
BELANGRIJKS